

Klimatrådsmöte 7 december 2022

kl. 09-12, fysiskt på länsresidenset, Jönköping.

Närvarande

Helena Jonsson	Ordförande, Länsstyrelsen
Catarina Kristensson	Sekreterare, Länsstyrelsen
Beata Allen	Aneby kommun
Marcus Eskdahl	Region Jönköpings län
Kristine Hästmark	Gnosjö kommunstyrelse
Niklas Broberg	Husqvarna
Ulrica Björnhag	LRF
Olle Strandsäter	Skanska
Cecilia Löf	Atteviks
Patrik Cantby	Nässjö Affärsverk
Susanne Wahlström	Habo kommun
Fridolf Eskilsson	Jönköping Energi
Anna Werbitsch Arnell	Träcentrum
Eva Gipperth	JU
Joakim Gustavsson	Knowit
Lubomira Eng	SWECO
Helena Elmquist	LRF
Linda Ståhlgren	Sävsjö kommun

Funktion

Förhinder

Jane Ydman	Region Jönköpings län
Mona Forsberg	Jönköpings kommun
Stefan Gustafsson	Sävsjö kommun
Carina Johansson	Gislaveds kommun
Patrik Andersson	GARO
Agne Bengtsson	Elmia
Carl-Johan Lundberg	Region Jönköpings län
Gert Jonsson	Vaggeryds kommun
Daniel Berner	Vetlanda kommunstyrelse
Andreas Georgii	Castellum
Reine Johansson	HSB
Anders Snäckerström	Knowit
William Axelsson	FC Gruppen

Johan Thor	Friskis och Svettis Jönköping
Per Åkerblom	Försvarsmakten
Magnus Olsson	Länsförsäkringar
Henrik Brodin	SÖDRA
Carlos Pettersson	Energikontor Norra Småland
Ann-Sofie Sarenäs	Tranås kommun
Frida Moberg	Länsstyrelsen

Övriga deltagare

Jesper Agrelius	Länsstyrelsen	Föredragande
Nils Lagerkvist	Länsstyrelsen	Föredragande (p 3)
Åsa Nylander	Energikontor Norra Småland	Föredragande (p 3)
Jacob Nilsson	Axjo Plastic	Föredragande (p 5)
Lydia Olofsgård	Energikontor Norra Småland	Föredragande (p 4)
Mikaela Dinu Billström	Länsstyrelsen	Deltagare

1. Mötet öppnas och inledning

Ordföranden hälsar välkommen och presentationsrunda genomfördes.

Dagordningen fastställdes med korrigeringen att punkten 6 om skyfallskarteringar utgår på grund av sjukdom samt att Cecilia Löf har en fråga under Övrigt.

Dagens mötesanteckningar förs av Catarina Kristensson.

Regeringens budgetproposition 2023 har lagts fram och ordföranden lyfte några av anslagen som har klimat- och energikoppling. Klimatklivet och industriklivet får en ökning, anslaget till elektrifieringspiloter förlängs, klimatanpassningsanslaget är oförändrat och ett nytt investeringsstöd för småhusägare med direktverkande el eller gasuppvärmning kommer att komma.

Fortfarande finns det oklarheter hur Länsstyrelsens budget påverkas.

Utöver budgetpropositionen kommer regeringen 2023 presentera en klimathandlingsplan för mandatperioden.

2. Föregående mötesanteckningar

Inga synpunkter. Mötesanteckningarna lades till handlingarna.

3. Energifrågan – på kort och lång sikt

Som fortsättning på det som inleddes vid mötet i september presenterades och diskuterades aktuella energifrågor på både kort och lång sikt.

Inledning

Catarina Kristensson

Den aktuella energikrisen med utgångspunkt i ett förändrat omvärldsläge efter Rysslands invasion av Ukraina har gjort energifrågan högaktuell i det korta perspektivet för att undvika effektbrist men också en efterfrågan i att arbeta i det lite längre perspektivet. Tillgång och prisbild bedöms inte gå tillbaka till tidigare låga nivåer utan framöver ligga på en högre nivå och vara betydligt mer fluktuerande. Det finns också stort behov av ökad eltillförsel från förnybara källor lokalt och regionalt i södra Sverige.

I detta halvlånga perspektiv behöver klimatrådet och aktörerna kraftsamla med utgångspunkt i klimat- och energistrategin om både klimat och energi samt ha fokus på:

- Planering, strategi och målbild
- Investeringar, åtgärder och satsningar

Uppföljning – tillförd och använd energi samt några lokala exempel inom satsningar på solel, biogas och vätgas

Jesper Agrelius

Länets vision ”klimatsmart plusenergilän 2045” syftar till att Jönköpings län bland annat ska bli en *energiproducent* i stället för en *energikonsument*, dvs. att öka produktionen av förnybar energi inkl. el.

Jesper presenterade den aktuella statistik som finns tillgänglig från 2020 för energitillförsel, energianvändning samt elproduktion och elanvändning. Jönköpings län är idag ett län som använder mer energi än som produceras. Elproduktionen domineras av vindkraft, följt av el från kraftvärme. I länet finns även vattenkraft och solceller.

- Solel: stort intresse, nuvarande stöd ex. skattereduktion styr mot solceller på småhus. Även stort intresse på andra tak ex. flerbostadshus och verksamheter. Just nu långa leveranstider på teknik och utmaningar inom personal (ex. tekniker/installatör). Vi ser ett ökat intresse i länet för solceller på mark, där kan det bli målkonflikter ex. på jordbruksmark.
- Biogas: ny populär åtgärd i Klimatklivet är biogasproduktion till värme/el i lantbruk. Man använder gödsel från verksamheten (ex.

nötkött/mjolkproducent) och gården blir självförsörjande på värme/el och ev. överskott av el kan säljas på nätet.

- Vätgas: nationellt är det industrin som driver utvecklingen ex. fossilfritt stål. I Jönköpings län är det kopplat till transportsektorn. Flera beviljade projekt med tankstationer och planer om större produktionsanläggning i Jönköping nära E4:an. Vätgas kräver mycket el men kan också agera som ett energilager.

Producera förnybar energi – vindkraft i Jönköpings län

Nils Lagerkvist

Nils presenterade en lägesrapport över befintliga vindkraftverk, installerad effekt och vindkraftsproduktion i Jönköpings län samt de konflikter som finns som gör att ansökningar inte leder fram till byggnation. Även exempel på sådant som kan bidra till en fortsatt utbyggnad presenterades:

- ökad acceptans,
- uppdaterade planeringsunderlag,
- mer förutsägbarhet i kommunerna kring eventuellt kommunalt veto och
- utnyttjande av befintliga tillstånd

Tillsammans sparar vi el för Jönköpings län - elsparkampanj

Åsa Nylander

Både företag och invånare pressas av de höga elpriserna och som ett komplement till den nationella kampanjen "varje kWh räknas" har en kampanj för Jönköpings län tagits fram - Tillsammans sparar vi el för Jönköpings län.

Kampanjen lanseras i december månad dels som en broschyr till alla länets hushåll, dels i sociala medier, och pågår till och med februari.

Kampanjen finansieras av Klimatrådet, regional utveckling inom Region Jönköpings län och Energikontor Norra Småland med personella resurser och medel, samt även personella resurser från Länsstyrelsen. Med kampanjen vill vi stärka länet i energikrisen, uppmuntra till elbesparing och skapa en tillsammans-anda och bidra med ett solidariskt handlande. Vi gör detta för varandra, för våra företag och för våra grannar.

Materialet finns på medieplattformen Mediaflow för er att ladda ner och sprida. Inlogg till Mediaflow:

Länk: <https://share.mediaflow.com/se/?MSFEDYM5D0>

Lösenord: rjl22

Vid frågor eller funderingar kring kampanjen kontakta energikontoret:
energikontoret@rjl.se

Gruppdiskussioner

Efter alla presentationerna diskuterades vad

- klimatrådet kan göra samt vad
- länets aktörer kan göra i det något längre perspektivet.

Diskussionerna i de mindre grupperna redovisades i storgrupp och det som kom fram var bland annat:

- möjligheterna med att stärka vindkraftens roll,
- lyfta fram erfarenheter, kunskap, som kan ge spridning,
- berätta om möjligheterna med förnybar energi,
- att klimatrådet fortsätter vara en samlande kraft i länet som bygger på fakta,
- vaska fram vad som är flaskhalsarna i omställningen och att vissa klimatrådsaktörer jobbar tillsammans, behöver inte vara hela rådet.

Medskick

Klimatrådet skickar med att det är viktigt att vara tydlig med vem som är avsändare och ansvarig av innehållet i kampanjen ex. om det kommer frågor på innehållet i råd/tips. Foldern med energispartips är en bilaga till Region Jönköpings läns tidning "Nära dig". På foldern framgår att den är ett samarbete mellan Region Jönköpings län, Länsstyrelsen i Jönköpings län, klimatrådet och Energikontor Norra Småland. Det framgår också att den som önskar råd och stöttning kontaktar sin lokala energi- och klimatrådgivare.

Det digitala materialet kan användas fritt av alla, användaren kan lägga in egen logotyp.

Ställningstagande

Klimatrådet ställer sig bakom elsparkkampanjen Tillsammans sparar vi el för Jönköpings län.

Klimatrådet medfinansierar kampanjen med 65 000 kr.

Rådets aktörer använder sig av kampanjen internt samt bidrar med spridning i sina kanaler.

4. Axjo Plastic – klimatprisvinnaren 2022

Årets Klimatprisvinnares VD Jacob Nilsson från Axjo Plastic presenterade sin verksamhet. Fokus för Axjo Plastic är att bli mer cirkulär i sin produktion samt utveckla egna tjänster för att få tillbaka sina produkter genom ex. panttjänster och egen insamling för att på så vis kunna återvinna och återcirkulera samma material flera gånger om. Jacob visade även hur Axjo Plastic arbetar med de andra hållbarhetsdimensionerna, ex. att locka unga att arbeta kvar i Gislaved (Axjo Academy).

5. Ny satsning för ett tillförlitligt och hållbart energisystem i Jönköpings län

Lydia Olofsgård

Lydia presenterade den projektansökan som Energikontor Norra Småland i dagarna lämnar in till Region Jönköpings län (nationella 1:1-medel) och till Tillväxtverket, en ansökan inom europeiska regionala utvecklingsfonden – ERUF. Ansökan ligger i spåret smarta energisystem. För att finansiera projektet söks också om medfinansiering från bl.a. kommuner, energibolag och Klimatrådet.

Dagens energikris har satt energi- och elförsörjningen i nytt ljus och samtidigt som vi mobiliserar för att hantera det akuta skedet behöver vi styra mot ett mindre sårbart och samtidigt mer förnybart energisystem. Detta är av största vikt inte minst för länets näringsliv, där framförallt energiintensiv industri idag är alltför sårbara för höga elpriser och riskerar hindras i expensionsplaner och nyetableringar när både el- och elnätsbehov ökar än mer i takt med samhällets elektrifiering.

Syftet med projektet är att med kommuner och kommunala energibolag som primär målgrupp, öka kapaciteten, beslutsfattandet och innovationskraften som krävs för ett tillförlitligt och hållbart energisystem. Projekttiden är satt till april 2023–maj 2026.

Projektet kommer att:

- Stötta kommuner och dess bolag med mobilisering och organisering för en kommungemensam målbild och handgriplig

energiplan för hur den långsiktiga energiförsörjningen ska uppnås.

- Kraftsamla för en kunskapshöjning inom energisystemfrågor genom målgruppsanpassade utbildningar och träffar.
- Ta fram kommunal och regional energistatistik och en uppföljningsmetod för denna, samt en rad analyser som möjliggör kraftigt ökade investeringar i förnybar energiproduktion hos det offentliga och privata.
- Främja samverkan, utveckla och testa innovationer samt leda projektets aktörer mot beslut som ökar den förnybara energiproduktionen och/eller fungerar som alternativ till utbyggnad av elnätet.
- I Gnosjö genomföra en särskild pilotsatsning för att i samverkan mellan det offentliga och privata generera innovativa angreppssätt som möter effektutmaningar och stärker självförsörjande på lokalproducerad energi, samt sprider det bästa ur arbetsmetoden till övriga länet och landet.

Klimatrådet skickar med att om projektet beviljas medel är man intresserat av att följa och få löpande återkoppling.

Ställningstagande

Klimatrådet ställer sig bakom projektet och medfinansierar projektet med totalt 750 000 kr fördelat på åren 2023–2026.

6. Klimatveckan

a) 2022 – hur gick det?

Styrgruppen bedömer att Klimatveckan blev lyckad.

- 39 aktiviteter anmälda i programmet, 34 aktiviteter genomfördes. Stor variation i deltagande: vissa aktiviteter blev fullsatta och andra fick ställas in. Majoriteten av aktiviteterna var fysiska.
- Årets vecka hade 28 olika arrangörer och aktiviteter på 9 orter i länet.
- Klimatkonferensen bedöms som lyckad, 130 deltog fysiskt och minst 50 digitalt. Klimatkonferensen får gott betyg i enkät.
- Större medieintresse i år. Trenden är att media rapporterar när Klimatveckan startar, successivt minskar intresset under veckan.

Det är både dagspress, branschpress och organisationers egna nyhetstjänster som främst har reportage/nyhet om Klimatveckan.

b) Klimatveckan 2023

Utifrån utfallet från årets Klimatvecka samt de reflektioner/utmaningar som årets styrgrupp har identifierat föreslås att nästa års Klimatvecka genomförs under v.42 med ett tema.

Ställningstagande

- Klimatveckan genomförs v 42 2023.
- Klimatrådet lämnar uppdrag till beredningsgruppen att återkomma till klimatrådets marsmöte med förslag på tema och styrgrupp. Klimatrådsmötet uttryckte att energifrågorna är högaktuella och att det kan vara ett bra tema.

7. Mötesdatum 2023

Ställningstagande

Klimatrådets möten genomförs kl 9.00-12.00 den 8 mars (fysiskt), den 25 maj (digitalt) och den 27 september (fysiskt).

Datum för det fjärde mötet i månadsskiftet november/december får vi återkomma till vid marsmötet.

Kalenderbokningar kommer skickas ut.

8. Informationspunkter

Catarina Kristensson presenterade de tre informationspunkterna.

a) Uppföljning av åtgärderna i åtgärdsprogrammen

Året närmar sig sitt slut och det är dags att förbereda för uppföljning. Åtgärdsuppföljningen görs i januari – februari i det digitala programmet Åtgärdswebben.

Kriterier finns för varje åtgärder och med de som utgångspunkt gör ni en bedömning av ert genomförande för de åtgärder som ni åtagit er. Eftersom uppföljningen ska ligga till grund för en halvtidsavstämning är det värdefullt med fylliga och ärliga fritextsvar om hur arbetet går, vad som flyter på och vad som är utmaningar. Svaren ska ligga till grund för en samlad analys.

Mer info kommer.

b) Beräkningsverktyget uppdaterat

Ett beräkningsverktyg finns för att följa upp sin energianvändning och sina utsläpp som Klimatrådet tillhandahåller, nu har verktyget uppdaterats med bl.a. nya emissionsfaktorer. Uppföljning är en del av åtgärd 1 i programmet Minskad klimatpåverkan, att ha ett systematiskt arbete med klimat och energi. För de som har annat beräkningsverktyg går det givetvis bra att använda det.

Kontakta klimatrådssamordningen på klimatradet@lansstyrelsen.se för att få den uppdaterade versionen.

c) JU solar team

JU Solar team består av 25 studenter från olika fakulteter på Jönköping University. Teamet kommer att bygga en bil som är helt driven av solenergi och med den tävla i Bridgestone World Solar Challenge år 2023. Team från hela världen tävlar om att snabbast köra den 3022 km långa sträckan genom Australien.

För de som önskar samarbeta och sponsra teamet går det bra att kontakta dem på adressen: info@jusolarteam@ju.se

9. Övriga frågor

Cecilia Löf har fått svar på sin fråga i och med ställningstagandet om medfinansiering av elsparkampanjen i punkt 3.

Cecilia önskar också att presentationerna från dagens möte skickas ut vilket sker tillsammans med mötesanteckningarna.

Lubomira Eng önskar att fokusgrupperna får tillgång till en digital plattform för att kunna effektivisera sitt arbete och samverka mer grupperna emellan. Länsstyrelsen tar med sig frågan.

10. Avslutning

Ordföranden avslutade mötet, tackade för året och önskade alla en god jul- och nyårsledighet.

Ordförande

Helena Jonsson

Sekreterare

Catarina Kristensson